

UTVÄRDERING AV VÄGVALET VÄST

Eva Sennemark

December 2015

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
1. BAKGRUND.....	4
1.1 INLEDNING	4
1.2 UTVÄRDERINGEN	4
<i>Teoretisk ansats</i>	4
<i>Datainsamling</i>	5
<i>Analys</i>	6
1.2 RAPPORTENS DISPOSITION	6
2. VÄGVALET VÄST	6
2.1 ORGANISATION OCH STYRNING	6
2.2 ARBETSMODELL OCH TEORETISK INRIKTNING	7
3. RESULTAT	8
3.1 KVANTITATIVA RESULTAT	8
3.2 PERSONALENS ERFARENHETER	10
<i>Erfarenheter av arbetsmodellen</i>	10
<i>Stödfunktioner</i>	11
<i>Utvecklingsområden</i>	11
3.3 UNGDOMARNAS ERFARENHETER	12
<i>Bakgrund</i>	12
<i>Erfarenheter av Vägvalet</i>	12
<i>Upplevelse av kontakten</i>	13
<i>Betydelsen av kontakten</i>	15
<i>Förslag på förbättringar</i>	17
3.4 SOCIALSEKRETERARNAS ERFARENHETER	18
<i>Kännedom om Vägvalet</i>	18
<i>Uppfattning om Vägvalet</i>	18
<i>Erfarenheter av kontakten med Vägvalet</i>	18
<i>Resultat av insatsen</i>	19
<i>Förslag på utvecklingsområden</i>	19
4. SAMMANFATTNING, SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER	20
4.1 SAMMANFATTNING AV RESULTAT OCH SLUTSATSER	20
<i>Slutsatser</i>	21
4.2 UTVECKLINGSOMRÅDEN	22
<i>Arbetsmetoder, uppdrag och ledning</i>	22
<i>Intern uppföljning</i>	23
<i>Kommunikation och marknadsföring</i>	23
REFERENSER	25
BILAGA 1: VERKSAMHETSLOGIK	26

SAMMANFATTNING

På initiativ av Vägvalets lednings- och styrgrupp initierades en utvärdering hösten 2015, vilken genomfördes av Contextio Ethnographic AB. Syftet var att utvärdera verksamheten utifrån personalens, ungdomarnas och uppdragsgivarnas perspektiv, samt att skapa ett underlag för framtida utvecklingsarbete.

En verksamhetslogik över Vägvalets resurser, aktiviteter och förväntade resultat togs fram under en workshop med ledningsgruppen. En fokusgrupp genomfördes med hälften av personalen vid Vägvalet, tolv ungdomar djupintervjuades och tio socialsekreterare telefonintervjuades. Statistik och annan dokumentation ingick i bedömningen av resultatet.

Utvärderingsresultatet visar att det finns ett stort engagemang hos både ledning och personal på Vägvalet, något som är tydligt för berörda ungdomar och handläggare vid socialtjänsten. Relationen mellan inskriven ungdomen och kontaktperson beskrivs av båda parterna som ytterst betydelsefull för att åstadkomma en förändring hos ungdomen. De intervjuade ungdomarna beskriver i majoriteten av fallen positiva förbättringar med avseende på självständighet, sysselsättning, hälsa, sociala relationer och framtidstro. Vägvalets öppenvård och Hem för Vård eller Boende (HVB) beskrivs också som bättre än tidigare insatser. Verksamheten har ett gott rykte hos de intervjuade handläggarna vid socialtjänsten vilka använder omdömen som flexibla, tillgängliga och lätta att samarbeta med. Kostnaden och interna regelverk uppges ibland som hinder för användning av insatsen.

Av 96 inskrivna under de senaste tre åren har 41 procent gått vidare till arbete eller någon form av studier. Insatsen har fullföljts för drygt en tredjedel. Vanliga orsaker till avbrott har varit omfattande missbruk, komplex problematik och/eller bristande motivation. Intervjuade handläggare menar dock att insatsen ändå har haft betydelse för ungdomarna som själva varit nöjda med Vägvalet.

Resultatet visar vidare att arbetsmetoder och rutiner inte alltid är tydliga för nyanställd personal och att det finns behov av förtydligande i form av riktlinjer och tydligare styrning, speciellt tydligt rörande HVB-verksamheten. De stödstrukturer som finns uppges vara bra men det finns ett behov av mer gemensam reflektion. Andra utvecklingsområden som bör diskuteras rör bland annat intern uppföljning, skriftlig dokumentation och marknadsföring.

1. BAKGRUND

1.1 Inledning

Barns och ungdomars psykiska ohälsa har ökat under 1990- och 2000-talet där data från 2011 visar på en fortsatt ökning. I åldersgruppen 18 till 24 år hade 7 procent av männen och 10 procent av kvinnorna 2011 någon form av kontakt med psykiatrisk öppen- eller slutenvård, eller använde psykofarmaka. Det är framför allt depressioner, ångestsjukdomar och missbruk som ökar inom ungdomsgruppen, men också personlighetsstörningar bland kvinnor (Socialstyrelsen 2013). Allt fler ungdomar har också under de senaste decennierna rapporterat nedsatt psykiskt välbefinnande, allt ifrån lättare oro till svår oro, ångslan och ångest.

På samhällelig nivå har ungas svårigheter att komma in på arbetsmarknaden uppmärksammas som en orsak till det sjunkande psykiska välbefinnandet. På individuell nivå har föräldrarnas utbildningsnivå och socioekonomiska situation liksom den psykosociala miljön i skolan bekräftats samspela med ungas psykiska ohälsa. Orsakerna till ungas höga självrapporterade psykiska ohälsa är dock fortfarande omdebatterade och delvis outforskade¹ (mucf.se).

Vägvalet Väst (hädanefter kallat Vägvalet) startades 2003 med visionen att skapa en arbetsmodell för att återge unga med relationsproblem tron på framtiden och förändra livssituationen. Med relationsproblem avses brist på anknytning till föräldrarna som små vilket kan leda till problem som dålig psykisk ohälsa, missbruk och sociala svårigheter. Företaget är specialiserat inom öppenvård och erbjuder möjlighet till boende i ett nystartat ungdomsboende eller i referenslägenhet. Målgruppen är barn och unga vuxna mellan 14 och 28 år. Tjänsterna upphandlas via ramavtal av Göteborgs kommun (Individ- och försörjningsstöd) och övriga kranskommuner i Göteborgsregionen (www.vagvalet.se).

Föreliggande rapport är en utvärdering av det arbete som Vägvalet bedriver utifrån personalens, ungdomars och socialsekreterares perspektiv. Syftet är att utvärdera hur verksamheten fungerar samt att ge ett underlag inför framtida utvecklingsarbete. Utvärderingen har genomförts av Contextio Ethnographic AB.

1.2 Utvärderingen

Utvärderingen har genomförts mellan september och november 2015. Nedan presenteras teoretiska utgångspunkter för utvärderingen, datainsamlingsmetoder samt analys.

Teoretisk ansats

Utvärderingen har utgått från verksamhetslogik och ett antropologiskt förhållningssätt, enligt nedanstående beskrivning.

Verksamhetslogik, eller programteori som det också kallas, är ett verktyg som används för att öka förståelsen för vad verksamheten förväntas åstadkomma och på vilket sätt. Övergripande målsättningar bryts ner till mindre och konkreta delar och relateras till verksamhetens resurser och aktiviteter. Tillsammans med uppdragsgivaren skapas en visuell bild över verksamheten olika delar, dess resurser, tänkta aktiviteter och förväntade effekter på kort och lång sikt.

¹ se artikel Dissonanser och möjligheter – i ljuset av genus, normativitet och samhällets individualisering, i kapitel Forskarperspektiv på ungas psykiska ohälsa.

Genom programteorin skapas också ett ramverk av bedömningsindikatorer som sen har använts som utgångspunkt för utvärderingens datainsamling.

Det socialantropologiska förhållningssättet är kulturellrelativistiskt i den meningen att det strävar efter att förstå, istället för att värdera, människors tankar och handlingar utifrån deras sammanhang, intressen och tidigare erfarenheter.

Datainsamling

Programteori användes inledningsvis genom att en workshop genomfördes med Vägvalets ledningsgrupp där verksamhetens resurser, aktiviteter och förväntade resultat diskuterades, liksom verksamhetens framgångsfaktorer och utmaningar (se bilaga 1). I övrigt har följande metoder för datainsamling använts.

En fokusgrupp genomfördes med nio personer, sex kvinnor och tre män ur personalen på Vägvalet. Av dessa var sex från Öppenvårdsteamet och tre från Vägvalets Hem för vård eller boende (HVB). Personalen hade arbetat i mellan sju månader och nästan tio år på Vägvalet. Utvärderingen har därmed nått ungefär hälften av den anställda personalen.

Tolv intervjuer genomfördes med ungdomar som varit eller är inskrivna på Vägvalet, jämnt fördelade på kvinnor och män. Kriterier för intervju var att personen skulle ha varit inskrivna på Vägvalet i minst ett, vara någorlunda stabila och ha förmåga att genomföra en intervju. På grund av sekretess tillfrågades ungdomarna av personalen som också förmedlade information om utvärderingen och dess syfte. Teamen diskuterade inbördes vilka ungdomar som uppfyllde kriterierna för urval. Intervjupersonerna skrev på ett informerat samtycke vid intervjutillfället.² Ytterligare cirka åtta ungdomar tillfrågades om intervju men sa nej till eller dök inte upp vid intervjutillfället.

De intervjuade ungdomarna var mellan 15 och 26 år gamla, de flesta runt 20 år. Fyra bodde eller hade bott på Vägvalets HVB-hem, hälften bor för närvarande i en av Vägvalets träningslägenheter och majoriteten av de inskrivna har också kontakt med Öppenvårdsteamet. Tre var utskrivna men har fortfarande viss kontakt med sina före detta kontaktpersoner. Intervjuerna tog mellan 20 minuter och en timme att genomföra och genomfördes huvudsakligen på Vägvalet. En intervju genomfördes i klientens lägenhet, en på Contextios kontor och en på ett café.

Tio socialsekreterare (åtta kvinnor och två män) telefonintervjuades om sina erfarenheter av Vägvalet. Utvärderaren erhöll en lista över 18 personer från sju stadsdelar och en kommun som valts ut för att de antingen varit återkommande kunder eller hade en ungdom inskriven på Vägvalet. Ett förankringsmail skickades från ledningsgruppen med information om utvärderingens syfte och att de kanske skulle komma att bli kontaktade av utvärderaren. Utvärderaren gjorde ett strategiskt urval utifrån stadsdel/kommun, kön samt hur väl personen uppgavs känna till Vägvalet. Socialsekreterare från sju stadsdelar/kommuner intervjuades. Telefonintervjuerna tog som regel mellan 15 och 20 minuter att genomföra.

Som ett komplement, och för att öka utvärderarens förståelse för verksamheten, har utvärderaren tagit del av de dokument som används inom verksamheten; vårdplan och genomförandeplan samt studerat de filmer som

² Gällde enbart inskrivna ungdomar samt en av de utskrivna som befinner sig på behandlingshem.

gjort inom ramen för samforskningen (Wächter et al 2006).³ Ett studiebesök genomfördes på HVB-hemmet. Statistik har erhållits från ledningen och vägts in i analysen.

Urvalsdiskussion

Att låta uppdragsgivaren själv välja intervjupersoner är ett svårt val men var i detta fall nödvändigt på grund av sekretess. Då de inskrivna befinner sig i en behandlingsfas var det också viktigt att de var någorlunda stabila och hade möjlighet att genomföra en intervju. Urvalet diskuterades därför i teamen och med ledningen vid flera tillfällen. Gällande ungdomar som tidigare varit inskrivna vid Vägvalet kom urvalet att bestå av unga som fortfarande hade kontakt med sina före detta kontaktpersoner. Urvalet kan därför ha blivit personer som är mer positivt inställda till Vägvalet än genomsnittet, vilket påverkar resultatet. Detta kan möjligen också gälla urvalet socialsekreterare, speciellt handläggare som valt att återkomma som kund. Att nå ungdomar som hoppat av insatsen eller socialsekreterare som inte använder sig av Vägvalet har inte varit möjligt utifrån de förutsättningar som givits utvärderingen.

Analys

Insamlad data har analyserats med vedertagna metoder. Fokusgrupp, intervjuer och telefonintervjuer har spelats in digitalt, lyssnats av och skrivits ut i sammanfattad form. En kvalitativ innehållsanalys har genomförts där citat har plockats ut för att illustrera de framkomna temana. Mindre justeringar i citaten har genomförts för att underlätta läsningen, dock utan att förändra innebörden i det som sagts. Mindre faktajusteringar har också genomförts för att undvika igenkännande, främst i ungdomsintervjuerna. Bedömningen har utgått från de förväntade resultat på kort och lång sikt som slagits fast i verksamhetslogiken (bilaga 1). Statistiken har använts för att bedöma resultatet gällande verksamheten och diskuteras i kapitel 4.

1.2 Rapportens disposition

I kapitel 2 ges en beskrivning av Vägvalet, organisering, syfte, arbetsmetoder etc. Kapitel 3 redovisar resultatet från utvärderingen utifrån de tre målgrupperna personal, ungdomar och socialsekreterare. I kapitel 4 görs en sammanfattning av resultatet, en slutlig diskussion och rekommendationer inför framtiden.

2. VÄGVALET VÄST

Nedan presenteras Vägvalets organisation och arbetsmodell. Data är främst hämtad från workshopen med ledningsgruppen samt fokusgruppen med personal.

2.1 Organisation och styrning

Vägvalet har en ledningsgrupp som består av tre personer och som träffas en gång i veckan. Samma personer utgör även verksamhetens styrgrupp där beslut om inriktning och fortsatt verksamhet tas. Totalt arbetar 21 personer på Vägvalet, inklusive ledningen. Personalen har olika akademisk utbildning exempelvis socialpedagog eller socionom. Organisationen har förändrats vid ett flertal tillfällen och personalgruppen består nu av två

³ Samforskning innebär att professionella bjuder in klienten/patienten som medforskare för att försöka förstå och synliggöra vad som är verksamt - och inte verksamt - i de samtal man haft tillsammans.

team; öppenvårdsteamet och boendeteamet. Vägvalets HVB öppnade hösten 2014 och har sex platser. Samtlig personal i båda teamen har beredskap vart elfte dygn och var elfte helg och sover då på arbetsplatsen. Ledningen är mest administrativ och två ur öppenvårdsteamet fungerar som teamledare respektive behandlingsuppföljare. Personalen träffas en gång i veckan för planering, avstämning och diskussioner.

2.2 Arbetsmodell och teoretisk inriktning

Vägvalet arbetar utifrån en anknytningsteoretisk inriktning vilken betonar vikten av att väldigt små barn knyter an till vuxna under den första levnadsperioden för att kunna etablera nära relationer som vuxna. Erfarenheter av att bli avvisad av vårdnadshavare som liten påverkar därför andra relationer senare i livet. Känslor av otrygghet som barn kan ta sig uttryck i undvikande av nära relationer, svårigheter att lita på andra eller asocialt beteende (www.psykologguiden.se). De ungdomar som Vägvalet arbetar med har ofta relationsproblematik som kan yttra sig i sociala svårigheter, psykisk ohälsa och missbruksproblematik.

I behandlingsarbetet utgår personalen från ett systemteoretiskt perspektiv där individen ses som en del av ett större sammanhang och där samarbete med privata och professionella nätverk ingår. Anställd personal får gå en utbildning i systemteori, får handledning och kontinuerlig kompetensutveckling. Övergripande målsättningar för behandlingsarbetet är att de inskrivna ska uppnå självständighet och någon form av självförsörjning i form av arbete eller studier (se bilaga 1). I det enskilda fallet utgår uppdraget från den vårdplan som socialtjänsten har preciserat och som utgår från individens situation och bedömda behov.

Arbetsgången på Vägvalet kan i korthet beskrivas i nedanstående punkter men anpassas efter varje individs behov och önskemål.

1. Informationsmöte med socialtjänsten där en från ledningen, en blivande kontaktperson och den unge deltar. Den unge får då information om Vägvalet och vilka möjligheter som erbjuds. Ibland äger detta möte rum på institution i samband med avslut där.
2. Uppstartsmöte med socialtjänsten och den unge där Vägvalet får en vårdplan över vad som ska göras, det vill säga en precisering av uppdraget.
3. Egen uppstartsträff med klienten, där båda kontaktpersonerna är med
4. Lära känna-fasen. Tät kontakt med klienten med samtal och utåtriktade aktiviteter för att kartlägga klientens behov och önskemål. Tillsammans med klienten görs en genomförandeplan med mål och delmål utifrån klientens behov och önskemål.
5. Individuellt anpassad behandling utifrån vård- och genomförandeplan.
6. Uppföljning och utvärdering (individuellt, team, socialtjänst).

Inskrivna på öppenvården har två kontaktpersoner, varav en är huvudansvarig. Kontaktperson väljs utifrån arbetsbelastning och intresse där man försöker matcha utifrån kompetens och problematik. Två ur öppenvårdsteamet fungerar som teamledare och gör matchningen tillsammans med en ur ledningen varefter det diskuteras i teamet. Inskrivningsperioderna varierar stort och kan skilja mellan ett halvår och upp till tre år beroende på hur behandlingen fungerar.

Inskrivningsprocessen på HVB är liknande, dock med skillnaden att de unga på HVB oftast inte kommit lika långt i sin process och har fler regler att förhålla sig till. Boendet har haft öppet i drygt ett år där barn och unga vuxna hittills har bott mellan 1 vecka och ett år. Vissa har öppenvårdsbehandling parallellt och fortsätter efter flytt från HVB medan andra går vidare till träningsboende eller annat boende.

Insatsen avslutas när målsättningarna för insatsen har uppnåtts eller när Vägvalet, klienten och/eller socialtjänsten bedömer det som lämpligt att avbryta på grund av bristande framsteg eller behov av andra insatser. Vägvalet försöker som regel ha ett avslutande samtal med klienten.

3. RESULTAT

I detta kapitel redovisas resultatet av intervjuer med ungdomar och socialsekreterare samt fokusgruppen med personal. Statistik från Vägvalet redovisas först i kapitlet.

3.1 Kvantitativa resultat

Nedan redovisas den statistik som Vägvalet har tillhandahållit och som utvärderaren har sammanställt i tabeller. Under de senaste tre åren har Vägvalet haft totalt 135 ungdomar inskrivna, 39 kvinnor och 96 män. Cirka 20 till 30 ungdomar är inskrivna samtidigt. Under de senaste tre åren har Vägvalet utfört flest uppdrag åt stadsdelarna Angered och Östra Göteborg, liksom Lerums och Ale kommun. Dock har förfrågningar inkommit från samtliga tio stadsdelar och totalt sex kommuner. Då 49 uppdrag från Göteborgs stad saknar angiven stadsdel kan fördelningen se annorlunda ut än ovan angivna.

Behandlingstid på Vägvalet varierar stort och framgår av tabell 1 nedan. De ungdomar som inte börjat på Vägvalet och behandlingstider under 130 dagar består nästen enbart av unga män, medan fördelningen mellan könen därefter är mer jämn. Tabell 2 nedan visar orsaken till utskrivning fördelat på kön.

Tabell 1: Behandlingstid i dagar

Dagar	Totalt
Aldrig börjat	24
<1 månad	7
1-6 mån	27
6 mån-1år	23
1-2 år	28
2-3 år	14
>3 år	7
Inskrivningsdatum saknas	5

Tabell 2: Grund till utskrivning från Vägvalet fördelat på kön

Utskrivningsgrund	Kvinnor	Män	Totalt
Insats avbruten	6	28	34
Insats fullföljd	13	22	35
Insats fullföljd, eftervård	0	2	2
Insatsbehov ökat	5	22	27
Avliden	1	1	2
Uppgift saknas	14	21	35
Totalt	39	96	135

Tabell 2 visar att insatsen fullföljdes för totalt 37 av de 100 inskrivna ungdomar där uppgift finns angiven. Detta gäller i något högre grad för unga kvinnor än för unga män där insatsen fullföljdes för hälften av kvinnorna och 32 procent av männen. Bristande motivation och återfall i missbruk är enligt statistiken vanliga orsaker till att insatsen avbrutits och/eller att behovet av insats ökat. Att utskrivningsgrund saknas för 35 personer beror delvis på att vissa fortfarande är inskrivna på Vägvalet. Tabell 3 visar aktivitet efter utskrivning för 94 av ungdomarna.

Tabell 3: Aktivitet efter utskrivning från Vägvalet

Aktivitet	Kvinnor	Män	Totalt
Arbete	1	4	5
Praktik	1		1
Grundskolestudier	2	7	9
Gymnasiestudier	8	14	22
Högskolestudier	1	1	2
Arbetslöshet	6	27	33
Familjehemsvård		3	3
Institutionsvård	4	11	15
Avliden	1	1	2
Annat ⁴	1	1	2
Ej angivet	14	27	41
Totalt	39	96	135

Tabellen visar att av de 94 ungdomar där aktivitet vid utskrivning har angivits, så har sex personer gått till arbete eller praktik och 33 till någon form av studier. Totalt har alltså cirka 41 %, vid avslut, gått vidare till aktiviteter som redan nu eller i framtiden kan leda till egen försörjning. Detta gäller för 52 procent av de kvinnor där aktivitet angivits och för 38 procent av männen. En tredjedel (33) är vid utskrivningen arbetslösa och 15 överförs till någon form av institutionsvård, inklusive kriminalvården. Av de 41 ungdomar där ingen aktivitet angivits är en del förmodligen fortfarande inskrivna på Vägvalet.

Tabell 4: Bostadsform vid utskrivning från Vägvalet fördelat på kön

Bostadsform	Kvinnor	Män	Totalt
Föräldrahemmet	7	28	35
Eget boende	9	11	20
Bostadslöshet	2	6	8
Familjehemsplacering		3	3
Fängelse, häkte	1	2	3
HVB, annan institution	3	16	19
LVM-hem	1	5	6
Annat	1	1	2
Avliden	1	1	2
Ej angivet	14	23	37
Totalt	39	96	135

⁴ Annat innebär samtalsstöd eller insats i hemmet.

Tabell 4 visar boendeform för de unga vid utskrivning från VägValet. Som framgår av tabellen går cirka en tredjedel till föräldrahemmet och knappt en tredjedel till någon form av institution. Alternativet Annat omfattar annan kommunplacering eller okänd ort. Uppgift saknas för 37 personer.

3.2 Personalens erfarenheter

Nedan beskrivs den intervjuade personalens erfarenheter av arbetsmodell, organisation och möjlighet till stöd. Avsnittet avslutas med personalens förslag på utvecklingsområden.

Erfarenheter av arbetsmodellen

De erfarenheter som personalen beskriver varierar till stor del utifrån hur länge personen har arbetat på Vägvalet, Generellt har de intervjuade mycket positivt att säga om sitt arbete och beskriver ett stort engagemang och intresse. Personalen från HVB uppger att de befinner sig i en utvecklingsfas där stor del av personalen är ny och att de ännu inte hittat formerna för sitt arbete, varken behandlingsmässigt eller organisatoriskt. Liknande kommentarer finns också från annan personal i öppenvårdsteamet.

Det man kan säga om HVB-boendet överlag är väl att ett år kan låta både kort och långt, men vi är i en utvecklingsfas fortfarande. Både behandlingsmässigt och organisatoriskt. Vi är väldigt mycket i startgroparna att forma det vi vill ha. Halva boendeteamet har bara jobbat i sju till åtta månader så just nu håller på att forma och testa saker. Personal

I fokusgruppen beskriver personalen relationen till den enskilda ungdomen som basen i arbetet och det därför lägger ner mycket arbete på att skapa en tillitsfull allians i början av behandlingsprocessen. Personal som arbetat en längre tid på Vägvalet beskriver det systemteoretiska perspektivet i termer av förhållningssätt men ger även exempel på samtalsmetoder och uppföljningar som de använder. Samtidigt förefaller det vara olika i vilken mån dessa metoder används och hur mycket respektive personal använder sig av uppföljning i sitt arbete.

Vi utgår ju ifrån ett systemteoretiskt narrativt perspektiv men vi välkomnar ju även andra perspektiv och teorier. Det finns ju vissa nyckelord i den här metateorin och det är ju relationer. Det vi skapar i en behandling sker i en ömsesidig relation men dem vi träffar. Så ett fokus är ju relation, ömsesidighet, att det händer något när vi möts. Sedan pratar vi också mycket om allians, att vi behöver få allians med våra ungdomar, familjer. Där handlar det om förtroende, delaktighet.

Nyare personal uttrycker viss osäkerhet kring vilka konkreta metoder som ska användas i arbetet med ungdomarna. Detta är mest tydligt för HVB- personalen som säger sig uppskatta friheten och flexibiliteten i arbetet samtidigt som de saknar mer tydliga arbetsmetoder. Personalen uttrycker också tveksamheter kring uppdraget och ensamarbete under dagtid, då de boende inte alltid är på den sysselsättning som är tänkt för dem.

Teorin är ju komplex och abstrakt att jobba utifrån och som HVB-hem, där fem av sex inte har gått utbildningen så tar det ett tag innan det sätter sig i väggarna. Vi har börjat spåna kring att kanske hitta arbetsmetoder för hur man utvecklar arbetet utifrån det [systemteoretiska] perspektivet. När man går vilse i den här flexibiliteten och det här abstrakta, så är det väldigt svårt att hitta något att luta sig mot eller falla tillbaka på. Det är väl där vi vill hitta riktningen och få tiden till det. Att bara anta att man ska jobba utifrån ett förhållningssätt, det händer ju bara inte. Så det är en process som kommer att ta tid.

Samarbetet med socialtjänsten beskrivs främst i positiva ordalag även om personalen ibland säger sig behöva väcka handläggarnas lust att aktivt arbeta med klienten.

Stödfunktioner

Personal som varit länge på Vägvalet betonar att det har pågått en ständig utvecklingsprocess i verksamheten där organisering och arbetsformer förändrats. Den nuvarande organisationen är ny sedan augusti 2015 och därför svår att bedöma, dock förefaller många av de intervjuade att vara nöjda med uppdelningen i två team där alla finns på samma plats. Omorganiseringen är ett försök att komma tillrätta med den kritik mot ensamarbete som tidigare fanns när personalen var utspridd på flera olika ställen. Samtidigt medför den nya organisationen att de är väldigt många i gruppen, vilket ger mindre tid över till gemensam reflektion och fördjupning.

Personalen beskriver en kontinuerlig dialog mellan ledning och personalgrupp där önskemål och problem diskuteras och fångas upp. Att två personer i öppenvårdsteamet fått utökat ansvar beskrivs som tryggt och positivt samtidigt som annan personal menar att tryggheten i organisation och arbete ännu inte infunnit sig.

Jag tycker det fungerar jättebra. Det känns tryggt att ha XX och XXX med i teamet på det här sättet. Det känns som en berikande styrka. Sedan har det inte varit så, så länge men jag tror det kommer att bli något bra av det.

Det är mycket arbete kvar, dels organisatoriskt men också hur vi ska arbeta. Där är vi inte i mål ännu på långa vägar. Visst det är en process men vi måste hitta trygghet och sedan kan det fortsätta. Jag tycker inte att tryggheten har infunnit sig än.

En stödfunktion som personalen i båda teamen uppskattar är handledningen. Öppenvårdsteamet har systemteoretiskt inriktad handledning i grupp och har blivit lovade enskild handledning. HVB-personalen uppger att de har mer psykodynamiskt inriktad handledning samt ytterligare mer metodinriktad inriktning. I fokusgruppen diskuteras orsaken till skillnaden i handledning mellan teamen. En förklaring kan vara att HVB-personalen ännu inte är klara med utbildningen i systemteori.

Jag tycker att det kan vara väldigt skönt och nyttigt att prata med XX. Det är skönt utifrån mig själv och hur jag hanterar olika situationer i arbetet. Den andra handledningen är mer "hands on" och metod och det är ju bra på sitt sätt. Men vill man att en systemteoretisk bas ska genomsyra hela verksamheten och bli ett förhållningssätt så skulle man kanske behöva sätta in det som handledning i boendet också.

Många säger också att de har gott stöd och trygghet i varandra och att det är en bra stämning i arbetsgruppen. Det finns samtidigt kommentarer om att de skulle kunna dra nytta av varandras kompetens och erfarenheter i större utsträckning, exempelvis mellan erfaren och nyare personal liksom mellan teamen.

Utvecklingsområden

Det framkommer en viss frustration hos den intervjuade personalen att tiden inte räcker till för gemensam reflektion. De flesta förslagen från öppenvårdsteamet rör just möjligheten till gemensam reflektion och att fördela tiden på onsdagar så att de hinner reflektera kring sitt arbete och vart de är på väg.

Från HVB-personalens sida framförs framförallt önskemål om ett tydligare uppdrag, tydligare ledning och struktur för arbetet, såsom verktyg och metoder för det systemteoretiska förhållningssättet. Detta inte minst för att de själva ska kunna vara tydliga gentemot uppdragsgivarna. Ytterligare funderingar framförs kring ensamarbete i relation till aktiviteter med ungdomarna utanför boendet och samarbete mellan teamen. Ett

exempel som tas upp är arbetsfördelningen mellan teamen när en person är inskriven i både öppenvården och HVB.

Jag skulle nog vilja ha en tydligare ledning. Och mer samarbete över [teamgränserna]. Den där stängda dörren in till oss, hur stängd ska den egentligen vara? I början jobbade vi mer tillsammans men nu känns det som att vi verkligen är öppenvården och HVB och jag vill nog lite mer tillbaka till att det är våra ungdomar som är här.

Ytterligare önskemål som diskuteras av HVB-personalen är mer systemteoretiskt inriktad handledning som kan stärka arbetet i relation till den utbildning som flera påbörjat.

3.3 Ungdomarnas erfarenheter

Nedan redovisas resultatet av intervjuer med tolv ungdomar som är eller har varit inskrivna på Vägvalet. Fyra av dessa bor eller har bott på HVB.

Bakgrund

De intervjuade ungdomarna speglar den problematik som ledning och personal beskriver hos de inskrivna. Cirka 2/3 har eller har haft missbruksproblematik, ätstörningar eller liknande och majoriteten beskriver också problem i familjesituation och/eller i relationen till föräldrarna. Minst hälften har varit institutions- eller familjehemsplacerade och några har även vårdats enligt LVU eller LVM.

De intervjuade ungdomarna uppger att de har fått placeringen via socialtjänsten men några är osäkra på hur det gick till. Tre bad själva sin socialsekreterare om att få komma till Vägvalet då de kände till verksamheten genom egna erfarenheter eller hade hört talas om företaget. I tre fall besökte socialtjänsten och Vägvalet personen på en institution innan behandling inleddes.

De intervjuade kommer som regel ihåg första mötet med Vägvalet och berättar att de träffade sin kontaktperson, ibland någon ur ledningen, och att de fick information om Vägvalet. Flera uppger att de ville få hjälp att sluta missbruka som orsak till att de tackade ja till insatsen. Andra menar att det klickade med kontaktpersonen redan vid det första mötet eller att de tackade ja på grund av möjligheten att få ett boende, göra gemensamma aktiviteter, bli självständiga eller få bättre självförtroende. Två ungdomar berättar att de inte hade något val och att Vägvalet verkade vara det minst dåliga alternativet.

Då i dagsläget ville jag bara sluta knarka och komma bort från stadsdelen, få en ny miljö, nya vänner och börja om på nytt.

Jag var rätt arg den perioden, ville inte alls flytta. Jag har varit familjehemsplacerad i hela mitt liv och mina föräldrar orkade inte längre. Så det var mer ett nödvändigt ont att välja något och då verkade Vägvalet vara det minst dåliga.

De intervjuade har varit inskrivna på Vägvalet i mellan fem månader och tre år. De erfarenheter som beskrivs i följande stycken gäller ungdomar som varit inskrivna på öppenvården och/eller HVB om inte annat anges.

Erfarenheter av Vägvalet

Alla de intervjuade beskriver en process med tät kontakt i början, som trappas ned så småningom och intensifieras vid behov. De beskriver också lära-kännafasen efter inskrivningen där de gjort roliga aktiviteter

med sin kontaktpersoner. Lära-kännafasen har varvats med praktisk hjälp, exempelvis att komma upp och iväg till skolan, bli skjutsad till möten, drogtester eller tandläkare. Några av de intervjuade beskriver också samtal som en viktig del av den tidiga kontakten och säger att de relativt snabbt lärde sig att lita på kontaktpersonerna. Vägvalet har i några fall arbetat aktivt med de inskrivnas familjer medan andra unga säger att de har fått erbjudandet men inte velat att de skulle arbeta med hela familjen.

Det blev ju mycket samtal i början, och kontakt. Nästan som lite psykologsamtal och även samtal med familjen. Det var ju lite struligt där av allt annat. Och då påverkade ju det väldigt mycket, att det var jobbigt hemma. Och de hjälpte mig att komma iväg på saker, pushade mig att komma iväg på möten med socialtjänst och lämna urinprov och sådant.

Kontakten med Vägvalet har ofta fokuserat på sysselsättning såsom skola, praktikplats eller arbete. Kontaktpersonerna har hjälpt till med inskrivning på arbetsförmedling, att söka praktikplatser och följa med på studiebesök och arbetsintervjuer som stöd. Val av praktikplats har anpassats efter ungdomens önskemål innehållsmässigt och tidsmässigt, där man ofta börjat med några få timmar och sedan trappat upp.

Sedan hjälpte de mig att skriva in mig på arbetsförmedlingen och hjälpte mig med olika grejer, med socialtjänsten och vi har kollat på olika jobb. Det var ju Vägvalet som hjälpte mig med att hitta mitt jobb.

De intervjuade är alla medvetna om att de formulerat mål och delmål i en genomförandeplan men har olika inställning till betydelsen av planen. Några menar att planen ständigt följs upp och förnyas medan andra uppger att planen inte har så stor betydelse i vardagen. En intervjuperson säger att kontaktpersonerna inte driver det som står i genomförandeplanen vidare medan en annan berättar att även jourpersonal stöter på om genomförandeplanens aktiviteter och ansvar vid helgbesöken. Flera intervjupersoner talar om att deras mål är att bli självständiga, drogfria eller få en sysselsättning (skola, arbete). Några menar dock att de fortfarande har svårt att klara vardagslivet och behöver mycket stöd i detta.

Just nu är mitt mål bara att få gjort det som jag ska göra varje dag, alltså att få vardagen att funka. Få ordning på rutiner kring mat och sömn och sysselsättning, att jag tar mig till alla möten jag ska. Samtidigt finns ju allt som man inte ska göra och det är ganska många fler saker. Jag ska inte missbruka, jag ska inte spela, det är många saker jag inte ska göra som tar energi också.

Beroende på vilken behandlingsfas som ungdomen befinner sig i, träffar de intervjuade sina kontaktpersoner olika ofta, ibland enskilt, ibland båda två. Vikten av att kontaktpersonerna stämmer av sinsemellan betonas av en intervjuade som också uppger att det tydligt märks att detta har skett.

Intervjupersoner berättar också om återfall i missbruk där de har fått hjälp och stöd att ta sig ur missbruket igen och vid behov komma på avgiftning under en tid. Flera beskriver urinproverna som är jobbiga men som samtidigt en källa till stolthet när det går bra.

Upplevelse av kontakten

Kontakten med kontaktpersonerna och Vägvalet beskrivs generellt i mycket positiva ordalag. Majoriteten har bytt kontaktpersoner under sin vistelse, något som oftast inte har orsakat några problem, även om några tyckt det varit mindre positivt. Orsaken uppges vara svårigheter att knyta nya band eller att det inte klickat med den nya kontaktpersonen. Ett par ungdomar uppger att de har blivit erbjudna att byta kontaktperson och/eller att Vägvalet försöker matcha om de ser att någon personal fungerar bra ihop med ungdomen. Många uppger och att de känner sig trygga med alla i personalen.

Man kan inte vara alltför självisk men jag har svårt att bygga band med folk, har svårt att lita på folk och säga till dem att jag har problem med det här. Då kan det bli svårt när man byter kontaktperson ofta men nu hade jag mina två första kontaktpersoner nästan ett år och då hade jag ju byggt band till dem och ser dem som min familj, nästan som en till mamma och pappa. Men så slutade ju de och då måste jag bygga nya band.

Flera av de intervjuade talar om relationen till sina kontaktpersoner i termer av föräldrar eller kompis, där kontaktpersonerna ger stöd, pushar och tjarar på dem samtidigt som de också gör roliga saker ihop med dem. Det sistnämnda uppges stärka relationen, föra dem närmare varandra och gör att de litar mer på kontaktpersonerna. Ofta görs jämförelser med personal på andra institutioner eller insatser som ungdomen varit inskriven på och där engagemanget upplevs vara betydligt större på Vägvalet. Exempel som de intervjuade tar upp är att personalen inte dömer dem vid återfall i missbruk eller om de inte klarar av att ta ansvar. Istället får de då stöd i form av samtal och engagemang.

XX var som en liten mamma för mig, tjtade på mig att gör det och det och det. Ibland blev jag dj... arg på henne men det var för stunden och sedan efteråt tänker man på de bra grejerna. Att det är för mitt bästa liksom.

Om man jämför med andra HVB som jag varit på och som jag sett mina kompisar på och hört talas om så är nog Vägvalets HVB det enda jag har sett som rullar utan problem, som har personal som inte brister någonstans. Man ser att de inte är här för pengarna utan för vår skull. De ser till att vi får det vi behöver och att de jobbar med oss åt rätt håll och inte åt fel håll som jag varit med om. Det är inte ofta man ser den glöden hos personal.

Ett vanligt tema som återkommer i intervjuerna är att personalen "alltid finns där" även i situationer av kaos, återfall eller andra bakslag. De intervjuade ger en rad olika exempel på hur personalen gjort sig extra besvär för att hjälpa dem, exempelvis att leta rätt på dem vid återfall, stanna uppe och prata hela natten på HVB eller att bekosta mat, dator och telefon när familjen inte haft pengar.

Det är väldigt jobbigt ibland. Man kanske inte mår bra eller är deprimerad eller det är familjegräl eller något liknande. Men på ett sätt, när man väl pratar ut med någon personal, så lugnar det ner sig lite. Visst, man är arg för stunden och väldigt frustrerad men jag känner att jag kan bolla. Jag har väldigt stor tillit för personalen. Det har jag inte haft för någon tidigare, för någon personal där jag bott tidigare. Det är en stor skillnad.

Det blev som en far-son relation ganska snabbt. Jag svarade inte i telefon ett tag och då åkte de ut och letade efter mig. Tills de hittade mig och sa att nu gör vi så här. De förstod att jag ville men att jag inte hade förstått det ännu. Det är så mycket saker de gör som ingen annan skulle ha gjort.

De intervjuade som personalen arbetat aktivt gentemot familjen med har olika erfarenheter av detta. I de fall där familjerelationerna inte förbättrats menar de intervjuade att Vägvalet inte kan förändra faktum och att familjemedlemmarna själva måste vilja åstadkomma en förändring. I andra fall har relationerna förbättrats genom att personalen kunnat ge stöd till föräldrarna och därmed avlastat stressen för ungdomen.

Mamma hade rätt mycket samtal och kontakt med XX för hon var ju väldigt orolig och stissig. Då fick hon också hjälp i hur hon skulle tänka och lugna ner sig vilket gjorde det lättare för mig. För då blir det inte ett moment till som man ska... Hon kan bli väldigt på men då blev det lite mer att Vägvalet skötte den biten.

Ytterligare positiva aspekter som nämns är möjligheten att övningsköra med personalen och få betalda körlektioner, liksom möjligheten att få ett förstahandskontrakt via Wallenstam. Det sistnämnda beskrivs som något unikt och positivt för Vägvalet. Några av de intervjuade uppger att de söker bostad på egen hand via Boplats eller egna kontakter med målsättningen att få ett förstahandskontrakt. Ett eget kontrakt framstår som den sista milstenen för att kunna uppnå självständighet. Mindre positiva faktorer som tas upp är oron för att

socialtjänsten ska sluta bevilja insatsen vilket kan innebära att ungdomen står utan boende, psykolog eller kontaktpersoner.

Majoriteten av de intervjuade säger att de kommit att känna sig trygga med all personal på Vägvalet, inte minst de som träffar dem vid kvälls- och helgbesöken i lägenheten eller på annat sätt. Det känns som en trygghet att kunna ringa jouren eller att ta direktkontakt med kontaktpersonerna om det uppstår en kris. En ungdom skulle hellre vilja att kontaktpersonerna gjorde helgbesöken än att det kommer olika personal till lägenheten.

Betydelsen av kontakten

Samtliga intervjupersoner menar att kontakten med Vägvalet har haft en positiv inverkan på deras liv även om de i några fall befinner sig mitt i behandlingsarbetet och har svårt att se det utifrån. Det finns också ett flertal intervjupersoner som menar att livet före Vägvalet och idag är som natt och dag och att de blivit helt andra personer. Orsakerna till förändringen tillskrivs relationen till kontaktpersonerna och bemötandet från dem.

De förändringar som ungdomarna beskriver som ett resultat av kontakten kan delas in i några teman vilket beskrivs nedan och illustreras av citat från intervjuerna.

Ökat självförtroende och självinsikt

Flera av de intervjuade ungdomarna beskriver att de har fått ett ökat självförtroende genom kontakten med Vägvalet. Detta har skett dels genom att de fått en ökad förståelse för sig själva och den bakgrund de har vilket i sin tur gett en ökad självacceptans.

Det är stor skillnad. För det första har de ju lärt mig att arbeta med mig själv. När jag var yngre så såg jag ju mig själv som helt dum i huvudet med tanke på att alla andra hade ju inga diagnoser och jag hade det. De lärde mig att acceptera mig själv och leva med diagnoserna vilket jag inte ens tänker på idag faktiskt.

Flera beskriver också att de fått goda erfarenheter och minnen som påverkar deras självförtroende genom att de förstått att de kan klara av studier, en praktikplats, ett arbete eller att bo själv.

Ett mer ordnat liv - självständighet

Självständighet och att klara vardagen genom att själv ta ansvar beskrivs av flera intervjupersoner som ett viktigt mål. I detta ingår exempelvis att kunna komma upp ur sängen varje dag, ta sig till skola, praktikplats eller möten med socialtjänsten eller med andra myndigheter, och drogtester. Flera av de intervjuade beskriver det i termer av "resor" som de gjort med hjälp av personalen på Vägvalet.

Det är en jättestor skillnad faktiskt. Det är helt två olika liv, det jag levde innan jag kom till Vägvalet och det jag lever nu. Då var jag tillsammans med en annan kille som inte var bra för mig och jag var aggressiv. Jag mådde inte bra och jag åt tabletter och jag testade mina kontaktpersoner väldigt mycket. Jag var inte självständig för fem öre när jag kom till Vägvalet, jag klarade nästan inte av att göra någonting själv. Nu klarar jag mer och mer. Sedan är det ju jättebra att ha dem vid sidan om för jag har ju mina perioder ibland också.

Självständigheten beskrivs också i att kunna bo själv där tryggheten att kunna ringa jouren eller kontaktpersonen bidrar till känslan, även efter avslut. Intervjupersoner som är inskrivna på Vägvalet talar i några fall självmant om att avsluta insatsen men säger samtidigt att de först måste ha vissa mål uppfyllda innan detta görs. Eget boende med förstahandskontrakt beskrivs i några fall som ett viktigt kännetecken för självständighet som de vill uppnå före avslut.

Bättre mående - drogfrihet

De intervjuade beskriver sitt mående på olika sätt, delvis beroende på vilken fas de befinner sig i, och delvis utifrån individens situation och behov. Dock beskriver flera att de är drogfria, har slutat ta mediciner eller känner sig starkare i att klara utmaningar. Drogfriheten i sig gör också att de lättare kan se utanför sig själva och därmed få perspektiv på tillvaron. Några menar också att de mår bättre genom att de klarar av att bo själva, klarar skolan eller ett arbete medan ett par personer säger att de gör framsteg men måste ta det i sin egen takt.

Det är stor skillnad. Jag har väl utvecklats väldigt mycket som människa och jag är mycket gladare och mår bra. Då var jag väldigt deprimerad och brydde mig inte om någonting. Då var jag väldigt självdestruktiv och det har blivit mycket bättre. Nu kan jag sköta ett jobb utan problem och funkade mycket bättre i sociala sammanhang också. Jag har fått ett intresse genom jobbet så det är nog mycket det också. För det blir ju ganska tomt när man tar bort drogerna som jag höll på med då.

Det är stor skillnad. Jag är drogfri och jag ser större perspektiv. Jag ser att jag inte kommer att komma någonstans om jag fortsätter att hålla på med det. Nu när jag är klar i huvudet så försöker jag rikta mig mot ett bättre spår och jag har syskon som jag vill göra stolta också. Jag vill visa att man kan göra bra ifrån sig och jag vill bygga upp stora mål.

Tillit och positiva minnen från kontakten med kontaktpersonerna och de aktiviteter de gjort tillsammans tillskrivs också betydelse för det psykiska måendet.

Bättre relationer

Några av de intervjuade berättar om bättre familjerelationer, till syskon eller föräldrar, eller att de kunnat acceptera att situationen är som den är i familjen. Andra berättar att de har brutit med gamla kompisar som inte är bra för dem och/eller att de har större förmåga att lita på vuxna genom den hjälp de fått av Vägvalet.

Jag har ju svårt att lita på vuxna och det är ju något som de verkligen har hjälpt mig med. Innan hade jag inget tillit till vuxna alls, jag kunde inte ens prata med en vuxen människa. Det är något som XX har hjälpt mig jättemycket med, att bygga upp den här tilliten till människor och kunna lita på dem. Det kunde jag inte ha innan, verkligen inte. Jag har aldrig kunnat lita på en vuxen människa men de fick till att börja lita och ge det ett försök. Det är nog det största de har hjälpt mig med.

Andra exempel som de intervjuade tar upp och som påverkar sociala relationer är ilskekontroll och tålmod. Ett par ungdomar nämner tankeverktyg som de fått av sina kontaktpersoner och som hjälper dem att "tänka rätt" när de hamnar i svåra situationer eller inte mår bra.

Framtidstro

Resultatet av behandlingen är enligt många av de intervjuade att de nu kan känna hopp inför framtiden. Detta är inte minst tydligt av svaren på frågan om vad de gör om ett år där många av de intervjuade har tydliga drömmar och uttrycker en tro på att det kan vara möjligt att förverkliga dessa. Framtidstron kan exempelvis handla om att ha ett arbete, ha påbörjat en utbildning eller ha ett eget kontrakt. Gällande boende framkommer att vissa söker lägenhet via Boplats eller via kontakter medan andra säger att de kommer att få ett förstahandskontrakt via Vägvalet.

Jag hade ingen personlighet när jag var yngre. Jag var väldigt osäker och tveksam och hade ingen aning om vad jag skulle göra. Men nu har jag mål och drömmar och nu har jag förhållanden och vänner och jag bär mig själv. Förut hade jag böjd rygga och lågt självförtroende och introvert men nu är jag hela motsatsen och kan öppna mig

mer för personer. Och jag kan hantera det även om det inte går bra. Vägvalet har gett mig verktyg att hantera det. Nu vågar jag testa på mycket mer grejer och inte vara så pessimistisk som jag var innan.

Jag trodde inte jag skulle bli 20. Många gånger har jag hållit på att ta mitt liv för jag knarkade för mycket. Jag har alltid haft stor motivation men jag har aldrig haft framtidsmål. Nu har jag skola, jag har jobb, jag har flickvän. Vi pratar om att skaffa familj och barn och allting. Så det har hänt mig, att jag har fått en dröm. Jag funderar på om jag vill bli läkare. Eller mäklare. Det är sådana stora saker som jag aldrig kunde drömma om förut. Jag har hela livet på mig och det ska gå.

Intervjupersoner som varit inskrivna en kortare tid på Vägvalet har svårt att ge konkreta svar på frågan om eventuella förändringar och vad de gör ett år utan menar att de tar små steg i taget.

Under intervjuerna ställs också frågan om vad som haft störst betydelse för att den förändring de flesta beskriver har gjorts. De faktorer som ungdomarna tillskriver störst betydelse är bemötandet och tilliten i relationen med kontaktpersonerna, det vill säga just de nyckelord som personalen tar upp som viktig att bygga för att kunna åstadkomma en förändring. Andra faktorer som några av de intervjuade tar upp som viktig är egen motivation, att de själva blivit äldre och klokare och att hjälpen kunnat ges i familjen. Några tar också upp andra personer i nätverket som betydelsefulla i förändringsprocessen, exempelvis föräldrar, flickvän/pojkvän, familjehemsförälder eller andra nära relationer.

På frågan om vart de i framtiden skulle vända sig om de får problem svarar de flesta namnet på kontaktpersonerna. Även andra i det nära nätverket, terapeut eller psykiatrin, nämns som möjliga kontakter.

Förslag på förbättringar

De intervjuade har väldigt få förslag på förbättringar vilket förmodligen beror på att de flesta är inskrivna på Vägvalet och därför är beroende av sina kontaktpersoner. Den relation som byggts mellan ungdom och kontaktpersoner beskrivs som ytterst betydelsefull och kan därför vara svår att kritisera även om det framgår av intervjuerna att ungdomarna ibland har varit både arga och frustrerade på personalen. Istället framhävs personalens öppenhet, flexibilitet och respekt. Ett exempel som framförs är att personalen varit positiva till kritik som ungdomarna fört fram och sagt att de ska jobba med det. Ett annat exempel är att kontaktpersoner i efterhand sagt att "jag kanske inte uttryckte mig så bra igår" och bett om ursäkt.

Några förslag på förbättringar framkommer dock och punktas nedan. Samtliga är resta av enskilda personer.

Generellt

- Personal med mer kunskap om narkotika som kan se när någon är påverkad.
- Matcha bättre med kontaktpersonerna, kolla först vem som är lämplig.
- Var mer drivande och sätta upp tydliga delmål på genomförandeplanen och se till att detta blir gjort, som en lista där man kan bocka av saker som gjorts.
- Nytt system för helgbesöken i lägenheterna så att inte så många olika kommer. Exempelvis kan besöket genomföras fredagar för att en kontaktperson ska kunna komma.
- Att få kontakt med en psykolog på ett tidigt stadium.

HVB

- Låt köket vara öppet senare, kan bli hungrig eller sugen på en kopp te om det är svårt att sova.
- Gemensamma aktiviteter för boende på HVB för att de ska lära känna varandra utanför boendet, exempelvis åka iväg och fika, äta glass eller ha en picknic.

- Bastu.

3.4 Socialsekreterarnas erfarenheter

Nedan redovisas resultatet av telefonintervjuer med tio socialsekreterare som har eller har haft ungdomar inskrivna på Vägvalet.

Kännedom om Vägvalet

De intervjuade socialsekreterarna har fått kännedom om Vägvalet på olika sätt. Tre handläggare har tagit över ärenden i samband med att de börjat på sitt nuvarande arbete och ett par hade sökt öppenvårdsinsatser på nätet. De flesta har dock hört talas om Vägvalet via kollegor eller arbetsledare. Längden på kontakten varierar mellan några månader till flera år, dock inte nödvändigtvis kontinuerligt. De intervjuade har haft mellan en och fyra ungdomar inskrivna på Vägvalet.

De intervjuade uppger olika skäl till varför de valde Vägvalet till sina klienter, exempelvis att de har goda erfarenheter, att Vägvalet kan arbeta intensivt med klienterna, har beredskap dygnet runt eller att de kan arbeta med svåra och komplexa ärenden.

Jag har valt dem på grund av deras flexibilitet och förmåga att ordna väldigt bra lägenheter. Och att de skraddarsyr runt klienten och att de är hållfasta, inte bara säger att nu funkar det inte så nu skriver vi ut klienten.

Hur kontakten har sett ut har berott på klienten och dennes behov menar de intervjuade. Telefon, mail och mer eller mindre täta möten nämns som kontaktformer. Det förefaller också variera hur mycket skriftlig information som handläggarna fått om sina inskrivna klienter. Flera säger dock att de haft så tät muntlig kontakt att de inte behövt skriftlig information medan andra nämner skriftliga månadsrapporter och slutrapporter.

Uppfattning om Vägvalet

Alla intervjupersoner, med ett undantag, säger att Vägvalet har ett gott eller mycket gott rykte i arbetsgruppen och att kollegorna använder sig av dem ibland. Några nämner också att ryktet är gott även bland chefer och hos ungdomarna själva som sprider kunskap om Vägvalet till andra. En person känner inte till hur ryktet är. De som säger sig kunna jämföra med andra aktörer, främst stadsdelens egen resursenhet, menar att Vägvalet ofta är bättre på komplicerade ärenden men att kostnad och regelverk ibland sätter hinder för användning.

Det har ett bra rykte tycker jag. Det är en verksamhet som ploppar upp när man diskuterar olika ärenden och möjliga insatser, ganska ofta. De tillhör väl dem som nämns först när man diskuterar mer intensiv öppenvård för ungdomar som behöver detta.

Jag har träffat många ungdomar som varit så nöjda med Vägvalet och det väger ju också in när jag ska välja en insats. Jag vet att ungdomar pratar om Vägvalet som att de är nöjda, även ungdomar som inte har haft Vägvalet.

En av de intervjuade menar att Vägvalet är likvärdigt med andra aktörer men att det är positivt att de arbetar med familjen. Den intervjuade menar dock att det även finns andra aktörer som gör detta.

Erfarenheter av kontakten med Vägvalet

Samtliga intervjupersoner säger sig vara mycket nöjda med kontakten med Vägvalet och beskriver både personal och ledning som lätta att samarbeta med. Kvalitén har heller inte blivit lidande om någon personal har

slutat på Vägvalet. En mängd positiva omdömen tas upp som skäl till detta, där de vanligaste är bra tillgänglighet, flexibilitet och god återkoppling. Andra vanliga skäl är bra bemötande av ungdomarna, engagemang och lösningsfokusering. En intervjuperson nämner också det systemteoretiska perspektivet som något positivt. Flera personer menar att de känner sig trygga i kontakten.

Det är väl det att de är lättillgängliga och de återkopplar. Jag tycker kommunikationen är väldigt bra och det är lätt att samarbeta och bolla och komma överens. Jag känner att vi har en väldigt bra allians.

Jag tycker att det har fungerat bra. Jag tycker de är väldigt bra på att bemöta dem jag skickar dit och jag känner att just deras sätt att arbeta och det systemteoretiska är något som jag uppskattar väldigt mycket. Och de verkar få ihop det på ett sätt som jag annars upplever kan vara svårt att få till på hemmaplan. Det här intensiva stödet, de lever upp till det tycker jag.

Ett par personer menar att Vägvalet arbetar annorlunda och mer flexibelt och nytänkande än andra aktörer, exempelvis genom att bekosta en kurs för en klients mamma för att detta ska komma klienten tillgodo. En handläggare tar upp motsatsen och menar att det är viktigt att inte gå utanför avtalet för uppdraget. Att handla matkassar till en familj är därför mindre lämpligt då det ger felaktiga signaler angående hantering av ekonomin.

Resultat av insatsen

Hur det gått för de klienter som varit eller är inskrivna på Vägvalet varierar stort. Totalt har de intervjuade haft ett drygt 20-tal ungdomar på Vägvalet där några fortfarande är aktuella. I åtta fall har det gått bra eller skett positiva framsteg i behandlingen som den intervjuade hänför till behandlingen på Vägvalet. I några fall har insatsen avbrutits på grund av ungdomens missbruk, bristande motivation och/eller dödsfall. De intervjuade säger i samtliga fall att detta förmodligen inte haft med Vägvalet att göra utan med svår och komplex problematik hos klienten. I många av dessa ärenden menar handläggarna att insatsen ändå har haft betydelse för ungdomen eftersom de blivit sedda och själva varit nöjda med Vägvalet.

Jag tror det hade betydelse ändå, att det fanns personer som såg hen och ville hjälpa hen. Det har alltid betydelse att någon visar att de vill hjälpa i en svår situation.

Det var ju inte tillräckligt för den här klienten men det hade ju inget med Vägvalet att göra utan jag tänker att det var en trygghet för klienten att hen kunde ringa till dem när hen hade tagit en överdos så de kunde åka till sjukvården. Det blev ju något annat än myndigheten att vända sig till, någon att anförtro sig till och prata lite djupare. Det har hen sagt och hen vill gärna ha fortsatt kontakt med Vägvalet efter utskrivning.

Samtliga intervjuade handläggare säger att de skulle använda sig av Vägvalet igen om de får en klient med behov av intensivt stöd.

Förslag på utvecklingsområden

Fyra personer påtalar att Vägvalet är en dyr insats som är svår att argumentera för när ekonomin i stadsdelen eller kommunen stramas åt. En handläggare uppger också att insatsen för en inskriven kommer att vara tvungen att avbrytas för tidigt på grund av besparingar efter årsskiftet. Andra intervjupersoner ser dock inte insatsen som särskilt dyr i relation till andra insatser eller vad de får för pengarna. Uttalandena speglar förmodligen situationen i respektive stadsdel eller kommun. Som lösning menar en person att nya, mindre omfattande tjänster inom öppenvården skulle kunna utvecklas. Samma person nämner också det stora behovet av akutboenden för unga som skulle kunna vara en utveckling av nya tjänster.

Det som jag tänker att de kan utveckla och det som vi stöter på problem kring ganska ofta är ju att det blir en kostnadsfråga. Nej men Vägvalet är för dyrt och det kan vi inte använda. Att de kanske kan utveckla sätt att jobba som man kan sälja in till socialtjänsten. Nu har de ju öppenvården och sitt HVB – hem och träningslägenheterna och alla de här insatserna är ju ganska omfattande. Så jag tänker att de skulle kunna diskutera i sin arbetsgrupp hur man kan presentera insatser som inte är lika dyra och omfattande, exempelvis en mindre omfattande öppenvård.

Ett par personer påtalar vikten av att ungdomarna motiveras att söka eget boende redan tidigt under insatsen så att de inte passivt bor i träningslägenheten och väntar på ett förstahandskontrakt hos Wallenberg. Även om Vägvalet arbetar på detta skulle det kunna intensifieras menar dessa socialsekreterare.

Det blir ett pedagogiskt problem när klienten sitter i en lägenhet som känns som ens egen men är ett bistånd. Det är svårt att få fram budskapet att det är klart att du måste känna dig trygg men du måste söka egna lägenheter hela tiden ändå. Hur aktivt det sker är svårt att säga och det är något som jag verkligen vill skicka med.

Ytterligare ett tema som några av de intervjuade tar upp är behovet av psykolog och mer kvalificerad samtalsbehandling som borde finnas knuten till Vägvalet och ingå i priset. Dessa personer förefaller inte känna till den terapeut som finns knuten till Vägvalet och att denna behandling borde ingå i priset.

En psykolog skulle de ju behöva ha knuten till sig. Det är många av de här barnen som behöver en psykologkontakt och det är väldigt svårt att få till den kontakten. Vi har inga psykologer och sjukvården är inte alltid så benägna. Ofta så hamnar de här barnen, i och med att de är i övre tonåren så är det många som inte går in under BUP och till ÖV är det inte alltid så lätt att få till det.

Två handläggare påtalar vikten av att ha en god kunskap om beroendeproblematik och användning av KBT. De säger sig inte känna till hur stor denna kompetens är hos Vägvalets personal men har sett att de ungdomar det inte fungerat för har haft en missbruksproblematik.

Förslag som påtalas av enstaka personer listas nedan i punktform.

- Mer skriftlig återkoppling i form av månadsrapporter.
- Mer tydlig struktur på träffarna i genomförandeplanen, exempelvis hur många timmar, hur många möten och helst även datum så att det blir tydligt för alla vad som gäller.
- Gärna ännu mer intensiv kontakt (varje dag) precis i början och vid kriser.

4. SAMMANFATTNING, SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER

I nedanstående kapitel görs en sammanfattning av utvärderingens resultat och slutsatser dras utifrån de målsättningar som preciserats i verksamhetslogiken (bilaga 1). I avsnitt 4.2 diskuteras utvecklingsområden och utvärderaren ger rekommendationer inför det framtida arbetet.

4.1 Sammanfattning av resultat och slutsatser

Nedan sammanfattas utvärderingens huvudresultat i punktform varefter slutsatser kring arbete och måluppfyllelse dras av utvärderaren. Sammanfattningen visar att:

- Det finns ett stort intresse och engagemang hos personalen på Vägvalet vilket också är tydligt för de inskrivna ungdomarna och för socialtjänstens handläggare.

- Arbetsmetoder och uppdrag inte alltid är tydliga för nyanställd personal.
- Stödstrukturer finns i form av dialog mellan ledning och personal och handledning, men att det finns ett behov av mer gemensam reflektion.
- Av 96 inskrivna under de senaste tre åren har 41 procent gått vidare till arbete eller någon form av studier. Insatsen har fullföljts av drygt en tredjedel.
- Relationen mellan personal och ungdomar beskrivs som mycket betydelsefull av de intervjuade ungdomarna och har i många fall lett fram till stora förbättringar med avseende på självständighet, sysselsättning, sociala relationer och framtidstro.
- De intervjuade ungdomarna beskriver Vägvalets öppenvård och HVB som bättre än andra liknande insatser med avseende på bemötande, engagemang och arbetsmetod.
- Vägvalet har ett gott rykte och är lätta att samarbeta med enligt intervjuade handläggare på socialtjänsten. Ett hinder för användning är i vissa fall kostnaden och interna regelverk.
- Handläggarnas förslag på utveckling rör skilda områden exempelvis utveckling av nya tjänster, mer aktivt bostadssökande under insatsperioden och mer kompetens inom beroendeproblematik.

Slutsatser

Utvärderingen visar på ett mycket positivt resultat. Förslagen på förbättringar är få och gäller egentligen alla målgrupperna. För att kunna bedöma den kvantitativa graden av måluppfyllelse är statistiken viktig. Då denna inte är fullständig är det svårt att dra några konkreta slutsatser. Dock framgår att av de ungdomar som varit inskrivna på Vägvalet och där utskrivningsorsak har angivits så har insatsen fullföljts i drygt en tredjedel av fallen. Detta kan framstå som ett mindre lyckat resultat men är beroende av komplexiteten i uppdraget. Som påtalats av både ledning och socialsekreterare har Vägvalet valt att ta emot ungdomar med komplex och svår problematik där det inte alltid är möjligt att bryta beteendet. Trots detta tyder intervjuerna på att både ungdomar och socialtjänsten är nöjda med insatsen vilket gett de unga positiva erfarenheter inför framtiden.

Nedan redovisas de förväntade resultaten för ungdomarnas räkning enligt den verksamhetslogik som genomfördes med ledningsgruppen (bilaga 1). De långsiktiga resultaten för ungdomarnas är svårbedömda då flertalet intervjupersoner fortfarande är inskrivna.

Förväntat resultat	Bedömning	Kommentar
Förtroende för behandlare	Uppfyllt	Enligt intervjuer med ungdomar och handläggare.
Följa planering, hålla kontakt	Delvis uppfyllt	Individuellt, men till stor del enligt intervjuerna.
Drogfrihet	Uppfyllt för vissa	För vissa intervjupersoner, insatsen avbrutits för andra på grund av missbruk.
Delta i fritidsaktiviteter	Individuellt	För vissa av intervjupersonerna.
Klara vardagen	Delvis uppfyllt	Intervjupersoner uppger att de kan klara sin vardag eller är på väg men vissa behöver fortfarande stöd.
Självständighet	Uppfyllt för vissa individer	För vissa individer, andra säger sig vara på väg. Ej där insatsen avbrutits i förtid.
Vara självförsörjande	Uppfyllt för vissa	Exempelvis arbete eller för vissa studier.
Självkänedom	Uppfyllt för vissa	Några av intervjupersonerna.
Utökat nätverk	Svårbedömt	Förbättrade relationer, oklart om utökat.
Positivare självbild	Uppfyllt för vissa	Enligt flera intervjupersoner.
Delaktighet, kunna ta ansvar	Uppfyllt för vissa	Enligt intervjupersoner i olika grad.
Kunskap om vart vända sig	Svårbedömt	Intervjupersonerna svarar oftast Vägvalet.
Kunna slutföra saker	Kan ej bedömas	

Slutsatserna är att målsättningarna har eller har goda chanser att uppfyllas för flera av de intervjuade ungdomarna, liksom för ytterligare individer som de intervjuade socialsekreterarna remitterat till Vägvalet. De förväntade resultaten har inte uppnåtts i de fall där insatsen avbrutits i förtid på grund av missbruk och/eller behov av utökade insatser. Hur hållbara resultaten är på lång sikt är svåra att bedöma, då majoriteten av de intervjuade ungdomarna fortfarande är inskrivna på Vägvalet. Intervjuerna med socialsekreterarna visar att det har gått fortsatt bra för några av deras ungdomar även efter det att insatsen avslutats.

De kort- och långsiktiga målsättningarna gällande socialtjänstens handläggare visar att Vägvalet uppfattas som effektiva, tillgängliga och informativa och att de har ett gott rykte. Huruvida detta på lång sikt ger upphov till remisser från fler stadsdelar går inte att bedöma men målsättningarna framstår för övrigt som uppfyllda.

Gällande personalen tyder utvärderingsresultatet på att det finns utvecklingsmöjligheter, vilket diskuteras vidare i avsnitt 4.2.

4.2 Utvecklingsområden

Nedan diskuteras några utvecklingsområden utifrån de resultat som framkommit av utvärderingen.

Rekommendationerna ska främst ses som underlag för vidare diskussion kring det framtida arbetet. En allmän rekommendation är att se över och diskutera de förslag på förbättringar som målgrupperna i utvärderingen (personal, ungdomar, handläggare) tagit upp som möjliga utvecklingsområden.

Arbetsmetoder, uppdrag och ledning

Det tydligaste utvecklingsområdet som framkommer i utvärderingen är behovet av tydlighet kring uppdrag, rutiner och arbetsmetoder för personalen på HVB och i viss mån även för annan ny personal. Av intervjuerna är detta inget som de inskrivna ungdomarna förefaller märka utan något som personalen själv känner gentemot ungdomarna och socialtjänsten. Att hitta gemensamma arbetsformer är en pågående process som tar tid, något som personalen också påpekade i fokusgruppen. Utbildningen i systemteori är en viktig del men personalen efterlyser också tydligare verktyg i arbetet. Det framstår därför som viktigt att konkretisera metoderna, liksom att utforma riktlinjer. Ett exempel som nämns i fokusgruppen är tydlighet kring ensamarbete på HVB i relation till hur mycket aktiviteter som kan genomföras utanför boendet. Fler gemensamma aktiviteter utanför boendet för inskrivna på HVB efterfrågades också av en ungdom. Eftersom verksamheten växer är skriftliga riktlinjer ett stöd till den personal som anställs i framtiden.

Behovet av gemensam reflektion framfördes också av flera i fokusgruppen, där den nya organisationen visserligen upplevs positiv men också medför mindre tid för gemensam reflektion. Självvärderingar är en utvärderingsmetod som visat sig vara positiv i ett förändringsarbete och är ett processinriktat verktyg för personal- och verksamhetsutveckling. Det innebär konkret att personalen involveras i en kritisk bedömning av den egna verksamheten genom ett organiserat erfarenhetsutbyte, exempelvis genom att reflektera kring några återkommande frågor tillsammans med en handledare, skriva fältdagböcker som används som underlag för gemensamma diskussioner etc. Detta har visat sig bidra till lärande i en arbetsgrupp eller organisation (Haraldsson et. al 2005, socav.gu.se) och framstår som viktigt då man i fokusgruppen diskuterade möjligheter att ta tillvara på varandras kompetens och erfarenheter ytterligare.

Två socialsekreterare och en ungdom tog upp behovet av kompetens kring beroendeproblematik där ungdomen menar att detta är av största vikt för att personalen ska kunna identifiera när någon är påverkad av droger. Utvärderingens resultat kan inte sägas stödja att kompetensen hos personalen är bristfällig men är ändå

värd att diskutera som ett möjligt område för framtida kompetensutveckling. Detsamma gäller diskussionen kring handledning för HVB-personalen utifrån ett mer systemteoretiskt perspektiv.

De ungdomar som berörts av helgbesök i sina lägenheter var i alla fall utom ett nöjda med flexibiliteten i besöken och menar sig vara trygga med all personal. Dock var en intervjupersonal illa berörd av att så många olika personer gör besöken och hade föredragit att kontaktpersonerna gjort besöken någon annan dag.

Rekommendationer

- Diskutera hur arbetsmetoder och uppdrag kan konkretiseras för personalen på HVB.
- Förtydliga rutiner kring ensamarbete och aktiviteter utanför boendet.
- Diskutera behovet av mer formella erfarenhetsutbyten mellan teamen.
- Skapa tillfällen för gemensam reflektion för personalen, exempelvis genom självvärderingar eller på annat sätt.
- Diskutera behovet av kompetensutveckling kring beroendeproblematik.
- Diskutera möjligheten att lägga helgbesöken på fredagar för personer som inte vill ha besök av många olika personer.
- Diskutera möjligheten att genomföra gemensamma aktiviteter utanför boendet för ungdomar inskrivna på HVB.

Intern uppföljning

På Vägvalets hemsida beskrivs samforskningen som en tydlig metod för uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring. I fokusgruppen med personal nämndes också metoden, dock inte som en något som regelbundet genomfördes med ungdomarna. Även andra former av uppföljningar, såsom uppföljningar av genomförandeplaner, självskattningar för inskrivna ungdomar togs upp, men föreföll användas i olika omfattning. Skillnader i uppföljning av genomförandeplaner framkommer också i intervjuerna med ungdomarna, där det finns enstaka ungdomar som önskar en mer detaljerad plan med tydligare uppföljning. Av den tillhandahållna statistiken framkommer att denna inte alltid är fullständig.

Utifrån ovanstående kan utvärderaren se ett värde i att se över rutiner för uppföljning och utvärdering och diskutera gemensamma riktlinjer. Detta kan fungera som ett stöd för ny personal medan mer van personal kan hitta fungerande former inom den ram som riktlinjerna ger. Gällande statistiken kan det också finnas ett värde i att med jämna mellanrum följa upp och se hur resultat och remisser förändras över tid, samt om arbetet exempelvis fungerar bättre gentemot vissa målgrupper, kön, åldrar etc. Detta kan vara till hjälp vid eventuell utveckling av nya tjänster och/eller information till uppdragsgivare.

Rekommendationer

- Diskutera gemensamma rutiner och skriftliga riktlinjer för uppföljning och utvärdering av arbetet. Ett förslag från en ungdom var listor på mindre delmål som kan bockas av efterhand.
- Följ statistiken regelbundet, exempelvis varje halvår för att följa resultatet över tid och användas för diskussioner kring arbetet i lednings- och personalgrupp.

Kommunikation och marknadsföring

Utvärderingen visar att kommunikationen mellan Vägvalet och socialtjänstens handläggare fungerar mycket bra. De förslag på förbättringar som finns är få men kan ändå vara värda att diskutera, speciellt utifrån

önskemålen att få remisser från fler stadsdelar. Statistiken behöver då förtydligas så att stadsdel och andra parametrar tydligt framkommer för samtliga remisser och klient.

Tydlighet kring arbetsmetoder efterlystes av en intervjuad socialsekreterare och kom också upp i personalfokusgruppen. Den osäkerhet som nyare personal kan känna kring uppdrag och metod förefaller inte ha avspeglats i någon större omfattning gentemot socialsekreterarna. Dock kan det vara värdefullt att diskutera om informationen till socialtjänstens handläggare ska innehålla exempel på behandlingsmetoder och vad dessa konkret innebär. Idag är webbplatsen framförallt riktad till ungdomar men en flik med information riktad till aktuella och potentiella uppdragsgivare kan vara ett sätt att sprida informationen. Det kan dels bidra till att skapa ytterligare trygghet hos uppdragsgivarna men också ge möjlighet till reflektion över arbetsmetoder för personal och ledning. Resultatet från utvärderingen kan då användas för att visa på positiva aspekter av det arbete som utförs på Vägvalet.

Behovet av skriftlig dokumentation förefaller vara olika hos handläggarna, delvis beroende på hur mycket annan kontakt som handläggaren haft med Vägvalet i det enskilda ärendet. Utifrån intervjuerna med socialsekreterarna är det oklart om rutinerna med skriftliga rapporter var tredje månad har upprätthållits eller om handläggarna i efterhand inte kommer ihåg vilka rapporter de fått. Ett par personer efterlyste mer skriftlig dokumentation medan de flesta var mycket nöjda med både den muntliga och skriftliga återkopplingen.

Andra förslag som de intervjuade handläggarna lyfte var ett mer aktivt bostadssökande parallellt med behandlingen och utveckling av nya tjänster. Intervjuerna med ungdomarna tyder på att de ibland har en realistisk syn på sina möjligheter att få ett förstahandskontrakt och förlitar sig på att Vägvalets hjälp. De två handläggare som lyfter behovet av en psykolog kände inte till att Vägvalet har en terapeut knuten till sig vilket möjligen kan behöva förtydligas.

Rekommendationer

- Förtydliga behandlingsmetoder och ungdomarnas möjlighet att få träffa en terapeut för uppdragsgivarna, exempelvis på hemsidan och vid information till socialtjänstens handläggare.
- Diskutera användningen av utvärderingsresultatet som marknadsföringsmaterial.
- Diskutera behovet av förtydligande av riktlinjer för skriftlig dokumentation till personalen.
- Diskutera förslagen kring mer aktivt boendesökande och utveckling av nya tjänster utifrån de förutsättningar som finns för arbetet.

Slutligen vill utvärderaren återigen konstatera att utvärderingen visar på att det arbete som görs vid Vägvalet uppskattas mycket av både ungdomar och intervjuade handläggare. Ett citat från en intervjuad ungdom får illustrera Vägvalet som en process- och utvecklingsinriktad verksamhet.

Det är väl typiskt att det är Vägvalet som vill göra en utvärdering och få förslag på förbättringar. Alla andra skulle bara ta det som kritik.

REFERENSER

Haraldsson, Jennie, Jan Holmer et al. (2005). *Tid för gemensam reflektion. Självvägvaletärderingar inom storstadssatsningen i Göteborg*. Göteborgs Stad, Stadskansliet, 2005.

Socialstyrelsen (2013). *Psykisk ohälsa bland unga. Underlagsrapport till Barn och ungas hälsa, vård och omsorg 2013*. Socialstyrelsen. Artikelnummer 2013-5-43.

Wächter, A., Borgengren, M., Buvik, C., Carlsson, E. & Gustavsson, K. (2006). *Samforskning: Att lära av klienten*. Lund: Studentlitteratur.

<http://www.psykologiguiden.se/www/pages/?ID=261>) Hämtad 30/11 2015 kl. 14.06

http://socav.gu.se/Samverkan/utvärderingar/Exempel/Sjlvvägvalet_rdering Hämtad 2/12 2015 kl. 13.20

www.mucof.se Hämtat 30/11 2015

www.vagvalet.se Hämtat 2/12 2015.

Internt material

Exempel på vårdplan

Exempel på genomförandeplan

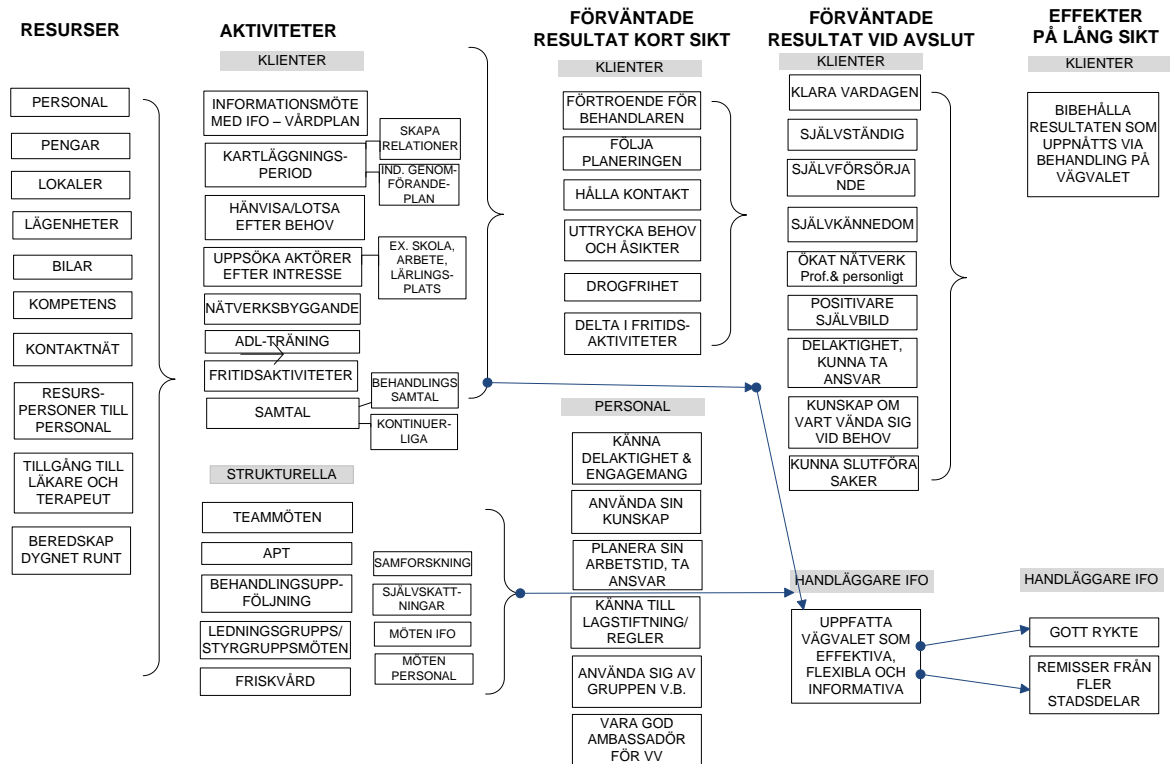
Statistik

Filmer från utvärderingar via samforskning

Foto hämtat från: Wikimedia Commons av användare russavia och Nordiska museet, licensierade enligt Creative Commons Attribution 2.0 och 3.0. Hämtat 16/12 2015 kl. 12.30

BILAGA 1: VERKSAMHETSLOGIK

Verksamhetslogik Vägvalet Väst

Framgångsfaktorer

- Engagemang
- Skapar relation till ungdomarna
- Ser möjligheter och tror på ungdomarna
- Jobbar parallellt internt och externt
- Tror på metoden och sig själva som verktyg
- Individuellt perspektiv
- Flexibilitet på många nivåer
- Mångfald i kompetens
- Samverkan med uppdragsgivare och läkare
- Stabilt företag

Hinder/utmaningar

- Egna känslor
- Hitta en struktur för styrning
- Ensamarbete
- Långa avstånd
- Drogberoende och/eller psykisk ohälsa hos ungdomar
- Svårigheter att få rätt insats inom hälso- och sjukvården (psykiatri)
- Omsättning på personal
- Förutsättningarna inom socialtjänsten i vissa stadsdelar (hög arbetsbelastning)
- Egna förutsättningar (göra så bra som möjligt)